

ДО ПИТАННЯ МАРКУВАННЯ КОРМІВ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Т.С. НОВАК, кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри аграрного, земельного та екологічного права
імені академіка В.З. Янчука,
Національний університет біоресурсів і природокористування України,
E-mail: tomanovak1980@gmail.com,
В.О. МЕЛЬНИК, кандидат юридичних наук,
асистент кафедри цивільно-правових дисциплін,
Білоцерківський національний аграрний університет,
E-mail: viktoriiia.melnyk@ukr.net

Анотація. У статті проведено характеристику сучасного законодавства про маркування кормів, зокрема положень Закону України «Про безпечність та гігієну кормів». Особливу увагу приділено визначенню відповідності вітчизняного законодавства про маркування кормів законодавству Європейського Союзу.

Визначено, що до позитивних змін у сфері маркування кормів належать: присвячення цьому аспекту окремого розділу Закону України «Про безпечність та гігієну кормів»; визначення принципів маркування кормів; диференціація маркування на добровільне та обов'язкове; детальна регламентація загальних та спеціальних вимог до маркування для різних видів кормів; впровадження Державного каталогу кормових матеріалів та Державного реєстру тверджень про властивості кормів, призначених для особливих поживних цілей; розробка підзаконних нормативних актів на виконання положень цього Закону у тому числі в частині маркування кормів.

Встановлено, що оновлене законодавство у сфері маркування кормів цілком відповідає міжнародним вимогам та враховує положення актів Європейського Союзу, зокрема Регламенту ЄС № 767/2009, Регламенту ЄС № 1831/2003, Регламенту ЄС № 1830/2003, Регламенту ЄС № 1829/2003.

Обґрунтовано, що недоліком нового Закону України «Про безпечність та гігієну кормів» є відсутність у ньому положень про корми, отримані в результаті органічного виробництва. Запропоновані відповідні зміни до цього нормативного акту.

Ключові слова: корм, кормові добавки, премікс, правове забезпечення, маркування, етикетка, загальні вимоги до маркування, спеціальні вимоги до маркування, тварини, законодавство Європейського Союзу

Актуальність.

У нинішньому світі досить гостро стоїть проблема забезпечення людей

якісними та безпечними продуктами харчування, значну частину яких становлять продукти тваринного походження. Якість же продукції тваринни-

цтва безпосередньо залежить від якості та безпечності кормів, які використовувались для відгодівлі тварин. Намагання виробників отримати максимальний зиск веде до пошуків нових способів впливу на процеси росту та розвитку сільськогосподарських тварин – розробляються корми, кормові добавки, що містять регулятори росту, гормони, антибіотики, інші компоненти, які можуть нести шкоду людині як споживачу продукції, отриманої від тварин, вирощених із їх використанням.

Задля гарантування безпечності харчових продуктів тваринного походження в Європі впроваджена концепція «від лану до столу», яка передбачає особливу увагу до всіх ланок виробничого ланцюга, у тому числі до кормів, які застосовуються для годівлі продуктивних тварин. Ці європейські підходи поступово впроваджуються й в Україні, чому сприяє необхідність виконання взятих нашою державою зобов'язань за Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергетики і їхніми державами-членами, і іншої сторони. Одним із способів гарантування якості та безпечності кормів є належне маркування цих продуктів, доведення до споживача основних відомостей про таку продукцію. Значну роль в запровадженні європейських вимог до маркування кормів відіграє оновлення нормативної бази, зокрема прийняття Закону України «Про безпечність та гігієну кормів» та низки інших нормативних актів. Такі законодавчі новели потребують огляду з наукової точки зору як на предмет їх відповідності європейським стандартам, так і задля визначення їх переваг та можливих недоліків у порівнянні із попередніми підходами. Все це й зумовлює актуальність даної статті.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Додатково підкреслюється необхідність дослідження й низьким ступенем висвітлення даної тематики науковцями. В доробках таких фахівців, як Г.І. Балюк, С.І. Бугера, М.О. Дурсунов, С.Я. Ковальчук, К.А. Кондратьєва, К.А. Козмуляк, Т.В. Оверковська, К.Б. Сакаджи, Д.С. Піддубна, О.В. Цюра та ін. проблеми безпечності та якості кормів зачіпаються досить поверхово в основному в контексті екологічної безпеки сільськогосподарської продукції. Питання розвитку національного законодавства про корми піднімалось Ю.П. Бурилом, однак такий аспект, як правове забезпечення маркування кормів залишився поза увагою вченого.

Мета статті полягає у характеристиці сучасного законодавства про маркування кормів та визначенні його відповідності законодавству Європейського Союзу.

Результати.

На початку хотілося б відмітити, що тривалий час в Україні регулювання маркування кормів зводилось до норм ветеринарного законодавства. Закон України «Про ветеринарну медицину» від 25.06.1992 р. № 2498-ХІІ у ч. 11 ст. 76 встановлював вимоги до маркування кормових добавок, преміксів та готових кормів, які перебувають в обігу в Україні, а також закріплював перелік інформації, яка повинна зазначатись на маркуванні. До такої було віднесено: інформацію про якісний та кількісний склад компонентів; інструкцію із застосування; номер реєстраційного посвідчення; номер партії; дату виробництва та дату закінчення терміну придатності. За необхідності

на маркуванні передбачалось надання інформації про особливі вимоги до застосування, у тому числі зазначення видів та категорій тварин, для яких ці продукти призначені. Цією ж нормою встановлювалось, що інформація на маркуванні викладається українською мовою. Детальніше наведені положення закону розкривались у наказі Державного комітету ветеринарної медицини України від 14.07.2008 р. № 133, яким затверджувались вимоги до текстової інформації на пакуванні (маркуванні) («Про затвердження форм заяв...», 2008). Згідно цього документу, текстова інформація на пакуванні (маркуванні) мала включати: назву продукту; склад компонентів, допоміжних речовин; форму випуску, опис; розмір пакування (об'єм, вагу); цільовий вид тварин; показання для застосування; способи та дози застосування; за необхідності – спеціальні застереження; термін придатності; умови зберігання; найменування та місцезнаходження власника реєстраційного посвідчення та виробника(ів) корму; номер і серію реєстраційного посвідчення; дату виготовлення. Окрім того, було передбачено надання додаткової та/або рекламної інформації. Порівнюючи наведені вимоги закону та підзаконного акту можна констатувати різний перелік обов'язкової інформації, яка мала б бути зазначена при маркуванні кормових добавок, преміксів та готових кормів.

Ще одним проблемним аспектом у маркуванні кормів стало встановлення обов'язкового застосування міжнародних позначень одиниць вимірювання (з використанням літер латинського чи грецького алфавіту) («Про затвердження визначень основних одиниць SI...», 2015). По-перше, виникала неузгодженість між приписами згаданих

Правил та вимогами Закону України «Про ветеринарну медицину» щодо надання інформації при маркуванні та реєстрацію кормів виключно українською мовою. По-друге, зважаючи на строки реєстрації, був ризик того, що фактично корми, кормові добавки, премікси, будуть дозволені до обігу, але діючому законодавству не відповідатимуть («Вимоги по Si маркуванню кормів...», 2018). Ці та інші аргументи послугували внесенню змін до наказу № 914 щодо відтермінування розглядуваних вимог до 1 січня 2021 року, а також щодо можливості залишення в обігу продукції, яка була введена в обіг на ринку України до 1 січня 2021 р. із застосуванням позначень одиниць вимірювання на ній чи на її маркуванні без урахування пунктів 1 і 2 Правил застосування одиниць вимірювання і написання назв та позначень одиниць вимірювання і символів величин, затверджених наказом № 914, без застосування щодо неї заборон чи обмежень з причин такої невідповідності (Про внесення змін до наказу...», 2018).

Як видно із вищенаведеного, до недавня правове регулювання маркування кормів фактично вичерпувалось встановленням загальних вимог, що не відповідало сучасним світовим стандартам.

Ситуація почала кардинально змінюватись після прийняття 21.12.2017 р. Закону України «Про безпечність та гігієну кормів», який поширив свою дію на суспільні відносини між операторами ринку та органами державної влади щодо гарантування безпечності кормів на етапах їх виробництва, обігу та використання, зокрема шляхом забезпечення належної гігієни, маркування, пакування, представлення кормів, а також належної практики годування продуктивних тварин.

Аналізуючи зміст даного акту, фахівці оцінюють його як такий, що в цілому відповідає міжнародним (насамперед європейським) вимогам щодо законодавства про корми та враховує норми таких документів, як Регламент ЄС № 183/2005 («Regulation (EC) No 183/2005...», 2005), Регламент ЄС № 1831/2003 («Regulation (EC) No 1831/2003...», 2003), Регламент ЄС № 767/2009 («Regulation (EC) No 767/2009...», 2009) та Регламент ЄС № 178/2002 («Regulation (EC) No 178/2002...», 2002). Основними позитивними новелами розглядуваного закону називають: детальне врегулювання забезпечення простежуваності кормів; впровадження спрощеного підходу та виключень до НАССР для певних категорій операторів ринку кормів; впровадження диференційованого підходу до видачі експлуатаційного дозволу/державної реєстрації потужностей операторів ринку; встановлення обов'язковості державної реєстрації лише кормових добавок, здійснення такої реєстрації без прив'язки до заявника та передбачення можливості спрощеної системи державної реєстрації кормових добавок (Бурило, 2019: 207-211).

Значні зміни вносить Закон України «Про безпечність та гігієну кормів» і в частині маркування кормів для тварин.

Перше, на чому варто акцентувати увагу – визначення самого терміну «маркування», яке за п. 32) ч. 1 ст. 1 даного закону являє «присвоєння корму будь-яких слів, знаків для товарів і послуг, комерційного (фірмового) найменування, графічних зображень або символів шляхом розміщення цієї інформації на будь-якому носії, який супроводжує корм чи пов'язаний з ним, зокрема упакувці, етикетці, інструкції, документі, кільці, хомуті або

в мережі Інтернет, у тому числі в рекламних цілях». Ми оцінюємо це виключно позитивно, оскільки: а) закріплення поняття «маркування» на рівні спеціального законодавства про корми вносить однозначність у застосування відповідного законодавства (до цього часу ця категорія визначалась у багатьох нормативних актах, переважно у сфері харчових продуктів, наприклад, Законах України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» від 23.12.1997 р. № 771/97-ВР, «Про молоко та молочні продукти» від 24.06.2004 р. № 1870-IV, «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів» від 6.12.2018 р. № 2639-VIII, «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» від 10.07.2018 р. № 2496-VIII); б) формулювання поняття «маркування» в Законі України «Про безпечність та гігієну кормів», яке відповідає міжнародному (п. (s) ч. 2 ст. 3 Регламенту ЄС № 767/2009.

Ще одним позитивним аспектом у правовому регулюванні маркування кормів є значна його деталізація – відтепер Закон України «Про безпечність та гігієну кормів» містить окремий Розділ V «Вимоги до маркування, представлення та пакування (фасування) кормів», вивчення змісту та порівняння якого з європейським законодавством у сфері маркування кормів для тварин дозволяє дійти висновку про врахування у ньому міжнародних підходів та вимог.

По-перше, у Розділі V Закону України «Про безпечність та гігієну кормів» закріплені принципи маркування, реклами та представлення кормів (ст. 22), які повністю відповідають принципам маркування та презентації кормів, визначених у ст. 11 Регламенту ЄС № 767/2009.

По-друге, розглядуваний розділ включає обов'язкові загальні вимоги до маркування кормів (ст. 23), які включають всі необхідні складові, визначені ст. 15 «Загальні вимоги до маркування» Регламенту ЄС № 767/2009.

По-третє, передбачаються обов'язкові спеціальні вимоги до маркування: кормових матеріалів (ст. 24); кормових сумішей (ст. 26); кормів, призначених для особливих поживних цілей (ст. 28); кормів для домашніх тварин (ст. 29); кормових добавок та преміксів (ст. 30); генетично модифікованих кормів та генетично модифікованих організмів, що використовуються в кормах (ст. 31); забруднених кормів (ст. 32). Ці норми враховують міжнародні вимоги, передбачені ст. 16–19 Регламенту ЄС № 767/2009, Регламенту ЄС № 1831/2003 (щодо маркування кормових добавок), а також Регламенту ЄС № 1830/2003 («Regulation (EC) No 1830/2003...», 2003) та Регламенту ЄС № 1829/2003 («Regulation (EC) No 1829/2003...», 2003) (щодо маркування кормів з ГМО).

По-четверте, ст. 33 Закону України «Про безпечність та гігієну кормів», передбачає для операторів ринку можливість здійснення добровільного маркування, яке проводиться поряд із обов'язковим маркуванням та не повинно суперечити принципам маркування, визначеним у ст. 22 закону. Окрім того, ч. 2 ст. 33 допускає розробку об'єднаннями операторів ринку принципів добровільного маркування кормів та з подальшим їх включенням до методичних настанов, порядок розробки і затвердження яких встановлює ст. 13 розглядуваного закону. Тим самим законодавець врахував приписи ст. 22 «Добровільне маркування» Регламенту ЄС № 767/2009.

По-п'яте, Закон України «Про безпечність та гігієну кормів» перед-

бачає такий інструмент для інформування про властивості кормів та для уніфікації назв кормових матеріалів, як Державний каталог кормових матеріалів (ст. 25).

У ч. 4 цієї норми передбачається добровільність використання операторами ринку відомостей даного каталогу, а ч. 6 – відкритість та безоплатність доступу до каталогу через розміщення його на офіційному вебсайті органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері ветеринарної медицини (на даний час це Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України). На цей же орган покладається обов'язок і щодо формування та ведення Державний каталог кормових матеріалів. Дана норма відповідає ст. 24 Регламенту ЄС № 767/2009 щодо можливості створення Каталогів кормових матеріалів. Єдине – порядок ведення та формування Державного каталогу кормових матеріалів має визначити Кабінет Міністрів України, однак поки що цього не зроблено.

Разом із тим нормативна база підзаконного рівня на виконання окремих положень досліджуваного закону, у тому числі щодо маркування, вже розроблена. Так, наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 6.05.2019 р. № 241 затвердженні: вимоги щодо маркування кормових добавок у кормових матеріалах та кормових сумішах для продуктивних та непродуктивних тварин, а також вимоги щодо зазначення у маркуванні вмісту вологи у кормах; порядок маркування кормів, призначених для тварин, які утримуються для наукових та експериментальних цілей; дозволені відхилення між наведеними у маркуванні значеннями складу кормового матеріа-

лу та/або кормової суміші та значеннями, встановленими під час здійснення державного контролю; додаткові вимоги щодо маркування кормових добавок та преміксів («Про затвердження деяких...», 2019). Варто звернути увагу й на те, що всі вищезазначені вимоги почнуть діяти з 19.01.2021 р., тобто фактично операторам ринку надається рік від набрання чинності Законом України «Про безпечність та гігієну кормів» для того, щоб забезпечити виконання відповідних вимог щодо маркування з мінімальними ризиками для своєї діяльності.

Поряд із позитивними аспектами, оновлене законодавство про маркування кормів має й недоліки. Зупинимось на одному з них – маркуванні кормів, отриманих в результаті органічного виробництва, оскільки наразі спостерігається тенденція до збільшення обсягів саме цього напрямку сільськогосподарського виробництва як в країнах ЄС, так і в Україні (Гафурова & Марченко, 2019: 30).

На сьогодні відносини щодо маркування органічної продукції (до якої відносяться і корми, отримані в результаті органічного виробництва) регулюються Законом України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції», зокрема ст. 34. Ця норма містить загальні вимоги щодо маркування цих продуктів. Особливості маркування кормів визначені п. 269-273 Порядку (детальних правил) органічного виробництва та обігу органічної продукції («Про затвердження Порядку...», 2019), який набуде чинності 6 червня 2020 року. Відразу відмітимо, що вимоги до маркування органічних кормів і в законі, і в Порядку повністю відповідають міжнародним стандартам, зокрема положенням По-

станови Ради (ЄС) № 834/2007 від 28 червня 2007 р. стосовно органічного виробництва і маркування органічних продуктів («Постанова Ради (ЄС) № 834/2007...», 2007) та Постанови Комісії (ЄС) № 889/2008 від 5.09.2008 р. про детальні правила маркування органічного виробництва («Постанова Комісії (ЄС) № 889/2008 від 5.09.2008 р...», 2008), що беззаперечно є позитивним.

Разом із тим, Закон України «Про безпечність та якість кормів» як нормативний акт, що поширюється на відносини щодо маркування усіх кормів (що впливає із його ч. 1 ст. 3), жодних згадок про корми, отримані в результаті органічного виробництва, не має. Відсутні у ньому й відсилання до спеціального законодавства у сфері органічного виробництва.

На нашу думку, така ситуація має бути виправлена через доповнення ст. 3 Закону України «Про безпечність та гігієну кормів» ч. 5 такого змісту: «особливості виробництва, обігу та маркування органічних кормів визначаються законодавством у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції».

Висновки і перспективи.

Проведене дослідження сучасного стану правового забезпечення маркування кормів дозволяє зробити висновок про те, що загалом законодавчі зміни у цій сфері можна розцінювати позитивно та як такі, що відповідають міжнародним (насамперед європейським) вимогам та стандартам. До таких новел відносяться: визначення принципів маркування кормів, диференціація маркування на добровільне та обов'язкове, детальна регламентація загальних та спеціальних вимог до маркування для різних видів кормів,

впровадження Державного каталогу кормових матеріалів та Державного реєстру тверджень про властивості кормів, призначених для особливих поживних цілей. Як недолік нового Закону України «Про безпечність та гігієну кормів» можна розглядати відсутність у ньому положень про корми, отримані в результаті органічного виробництва.

Подальші наукові пошуки у сфері правового забезпечення маркування кормів варто сконцентрувати та детальному дослідженні вимог до маркування окремих видів кормів.

Список використаних джерел

1. Про затвердження форм заяв, текстової інформації на пакуванні (маркування), переліку матеріалів реєстраційного доосьє та порядку його формування: наказ Державного комітету ветеринарної медицини України від 14.07.2008 р. № 133. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0727-08#n467> (дата звернення 17.01.2020 р.).
2. Про затвердження визначень основних одиниць SI, назв і визначень похідних одиниць SI, десяткових і кратних частинних від одиниць SI. Дозволені поза-системних одиниць, а також їх позначень та Правил застосування одиниць вимірювання і написання назв і позначень одиниць вимірювання і символів величин: наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 04.08.2015 р. № 914. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 04.01.2020 р.).
3. Вимоги по Si маркуванню кормів та ЗЗР відтермінували на 2 роки. URL: <https://openagribusiness.kernel.ua> (дата звернення 29.01.2020 р.).
4. Про внесення змін до наказу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 04.08.2015 р. № 914: наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 18.12.2018 р. № 1938. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1477-18#n8> (дата звернення 17.01.2020 р.).
5. Про безпечність та гігієну кормів: Закон України від 21.12.2017 р. № 2264-VII. Відомості Верховної Ради. 2018. № 10. Ст. 53.
6. Regulation (EC) No 183/2005 of the European Parliament and of the Council of 12 January 2005 laying down requirements for feed hygiene. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32005R0183> (дата звернення 15.01.2020 р.).
7. Regulation (EC) No 1831/2003 of the European Parliament and of the Council of 22 September 2003 on additives for use in animal nutrition. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32003R1831> (дата звернення 15.01.2020 р.).
8. Regulation (EC) No 767/2009 of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 on the placing on the market and use of feed, amending European Parliament and Council Regulation (EC) No 1831/2003 and repealing Council Directive 79/373/EEC, Commission Directive 80/511/EEC, Council Directives 82/471/EEC, 83/228/EEC, 93/74/EEC, 93/113/EC and 96/25/EC and Commission Decision 2004/217/EC. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32009R0767> (дата звернення 15.01.2020 р.).
9. Regulation (EC) No 178/2002 of the European Parliament and of the Council of 28 January 2002 laying down the general principles and requirements of food law, establishing the European Food Safety Authority and laying down procedures in matters of food safety. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32002R0178> (дата звернення 15.01.2020 р.).
10. Бурило Ю. Сучасний розвиток національного законодавства про корми. Підприємництво, господарство і право. 2019. № 11. С. 207–211.

11. Regulation (EC) No 1830/2003 of the European Parliament and of the Council of 22 September 2003 concerning the traceability and labelling of genetically modified organisms and the traceability of food and feed products produced from genetically modified organisms and amending Directive 2001/18/EC. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32003R1830> (дата звернення 19.01.2020 р.).
12. Regulation (EC) No 1829/2003 of the European Parliament and of the Council of 22 September 2003 on genetically modified food and feed. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX%3A32003R1829> (дата звернення 19.01.2020 р.).
13. Про затвердження деяких нормативно-правових актів щодо безпечності та гігієни кормів: наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 06.05.2019 р. № 241. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0800-19> (дата звернення 09.01.2020 р.).
14. Гафурова О.В., Марченко С.І. Правове регулювання державної підтримки органічного сільськогосподарського виробництва за законодавством України та ЄС. Право. Людина. Довкілля. 2019. Том. 10. № 4. С. 29–35.
15. Про затвердження Порядку (детальних правил) органічного виробництва та обігу органічної продукції: постанова Кабінету Міністрів України від 23.10.2019 р. № 970. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/970-2019-%D0%BF#n583> (дата звернення 27.01.2020 р.).
16. Постанова Ради (ЄС) № 834/2007 від 28.06.2007 р. стосовно органічного виробництва і маркування органічних продуктів та скасування Постанови (ЄС) № 2092/91. URL: <http://organicstandard.com.ua> (дата звернення 27.01.2020 р.).
17. Постанова Комісії (ЄС) № 889/2008 від 05.09.2008 р. Детальні правила щодо

органічного виробництва, маркування і контролю для впровадження Постанови Ради (ЄС) № 834/2007 стосовно органічного виробництва і маркування органічних продуктів. URL: <http://organicstandard.com.ua> (дата звернення 30.01.2020 р.).

References

1. Pro zatverdzhennia form zaiav, tekstovoi informatsii na pakuvanni (markuvannia), pereliku materialiv reiestratsiinoho dosie ta poriadku yoho formuvannia: nakaz Derzhavnogo komitetu veterynarnoi medytsyny Ukrainy 14.07.2008 № 133 [On approval of application forms, text information on packaging (marking), list of materials of the registration dossier and the procedure for its formation: Order of the State Committee of Veterinary Medicine of Ukraine 14.07.2008 № 133] (2008). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0727-08#n467>(in Ukrainian).
2. Pro zatverdzhennia vyznachen osnovnykh odynyts SI, nazv i vyznachen pokhidnykh odynyts SI, desiatskovykh i kratnykh chastynnykh vid odynyts SI. Dozvolenykh pozasystemnykh odynyts, a takozh yikh poznachен ta Pravyl zastosuvannia odynyts vymiriuvannia i napysannia nazv i poznachен odynyts vymiriuvannia i symboliv velychyn: nakaz Ministerstva ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy 04.08.2015 № 914 [On approval of definitions of SI principal units, names and definitions of SI derived units, decimal and multiple fractions of SI units. Allowed Unsystem Units, as well as their designations and Rules for the use of units of measurement and spelling of names and designations of units and symbols of quantities: Order of the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine 4.08.2015 No. 914] (2015). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1022-15#n85>(in Ukrainian).

3. Вимоги по Si markuvanniu kormiv ta ZZR vidterminuvaly na 2 roky [Requirements for Si labeling of feed and PPE were delayed by 2 years]. Available at: <https://openagribusiness.kernel.ua> (in Ukrainian).
4. Pro vnesennia zmin do nakazu Ministerstva ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy 04.08.2015 № 914: nakaz Ministerstva ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy 18.12.2018 № 1938 [On Amendments to the Order of the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine of August 4, 2015 No. 914: Order of the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine of December 18, 2018, No. 1938] (2018). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1477-18#n8>(in Ukrainian).
5. Pro bezpechnist ta hihiienu kormiv: Zakon Ukrainy 21.12.2017 № 2264-VII. Vidomosti Verkhovnoi Rady [On the safety and hygiene of feed: Law of Ukraine of 21.12.2017 No. 2264-VII. Information of the Verkhovna Rada] (2018), 10, 53 (in Ukrainian).
6. Regulation (EC) No 183/2005 of the European Parliament and of the Council of 12 January 2005 laying down requirements for feed hygiene. Available at: <https://eur-lex.europa.eu> (in English).
7. Regulation (EC) No 1831/2003 of the European Parliament and of the Council of 22 September 2003 on additives for use in animal nutrition. Available at: <https://eur-lex.europa.eu> (in English).
8. Regulation (EC) No 767/2009 of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 on the placing on the market and use of feed, amending European Parliament and Council Regulation (EC) No 1831/2003 and repealing Council Directive 79/373/EEC, Commission Directive 80/511/EEC, Council Directives 82/471/EEC, 83/228/EEC, 93/74/EEC, 93/113/EC and 96/25/EC and Commission Decision 2004/217/EC. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32009R0767> (in English).
9. Regulation (EC) No 178/2002 of the European Parliament and of the Council of 28 January 2002 laying down the general principles and requirements of food law, establishing the European Food Safety Authority and laying down procedures in matters of food safety. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32002R0178> (in English).
10. Burylo, Yu. (2019). Suchasnyi rozvytok natsionalnoho zakonodavstva pro kormy. Pidpryiemnytstvo, gospodarstvo i pravo [Current development of national feed legislation. Entrepreneurship, economy and law], 11: 207–211 (in Ukrainian).
11. Regulation (EC) No 1830/2003 of the European Parliament and of the Council of 22 September 2003 concerning the traceability and labelling of genetically modified organisms and the traceability of food and feed products produced from genetically modified organisms and amending Directive 2001/18/EC. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32003R1830> (in English).
12. Regulation (EC) No 1829/2003 of the European Parliament and of the Council of 22 September 2003 on genetically modified food and feed. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX%3A32003R1829> (in English).
13. Pro zatverdzhennia deiakykh normatyvno-pravovykh aktiv shchodo bezpechnosti ta hihiieny kormiv: nakazom Ministerstva ahrarnoi polityky ta prodovolstva Ukrainy 06.05.2019 № 241 [On approval of some regulations on feed safety and hygiene: by order of the Ministry of Agrarian Policy and Food of Ukraine of 06.05.2019 No. 241] (2019). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua> (in Ukrainian).
14. Hafurova, O.V. & Marchenko, S.I. (2019). Pravove rehuliuвання derzhavnoi pidtrymky orhanichnoho silskohospodarskoho vyrobnytstva za zakonodavstvom Ukrainy ta YeS. Pravo. Liudyna. Dovkilia [Legal regula-

- tion of state support for organic agricultural production under the legislation of Ukraine and the EU. *Law. Human. Environment*, 10(4): 29–35 (in Ukrainian).
15. Pro zatverdzhennia Poriadku (detalnykh pravyl) orhanichnoho vyrobnytstva ta obihu orhanichnoi produktsii: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy 23.10.2019 № 970 [On approval of the Procedure (detailed rules) for organic production and circulation of organic products: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 23.10.2019 No. 970] (2019). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/970-2019-%D0%BF#n583> (in Ukrainian).
 16. Postanova Rady (IeS) № 834/2007 28.06.2007 stosovno orhanichnoho vyrobnytstva i markuvannia orhanichnykh produktiv ta skasuvannia Postanovy (IeS) № 2092/91 [Council Regulation (EC) No 834/2007 of 28 June 2007 on organic production and labeling of organic products and repealing Regulation (EEC) No 2092/91]. Available at: <http://organicstandard.com.ua> (in Ukrainian).
 17. Postanova Komisii (IeS) № 889/2008 05.09.2008. Detalni pravyla shchodo orhanichnoho vyrobnytstva, markuvannia i kontroliu dlia vprovadzhennia Postanovy Rady (IeS) № 834/2007 stosovno orhanichnoho vyrobnytstva i markuvannia orhanichnykh produktiv [Commission Regulation (EC) No 889/2008 of 5.09.2008 Detailed rules for organic production, labeling and control for the implementation of Council Regulation (EC) No 834/2007 on organic production and labeling of organic products] (2008). Available at: <http://organicstandard.com.ua> (in Ukrainian).

T.S. Novak & V.O. Melnyk (2020). Addressing the issues of feed labeling due to Ukrainian legislation. *Law. Human. Environment*, 11(1): 59-68.

<https://doi.org/10.31548/law2020.01.007>.

Summary. *The article describes the characteristics of modern legislation on the feed labeling, including the provisions of the Law of Ukraine «On Feed Safety and Hygiene». The attention is paid to determining the correspondence of national legislation on feed labeling with EU legislation.*

It is determined that the positive changes in the field of feed labeling include: dedication to this aspect of a separate section of the Law of Ukraine «On Feed Safety and Hygiene»; definition of the principles of feed labeling; differentiation of labeling into voluntary and mandatory; detailed regulation of general and specific labeling requirements for different types of feed; implementation of the State Catalog of Feed Materials and the State Register of Approvals on the Properties of Feeds for particular nutritional purposes; development of by-laws for the implementation of the provisions of this Law, including the part of feed labeling.

It has been established that the updated legislation on feed labeling is entirely in line with international requirements and takes into account the provisions of the European Union acts, in particular, EU Regulation No 767/2009, EU Regulation No 1831/2003, EU Regulation No 1830/2003, and EU Regulation No 1829/2003.

It is substantiated that the disadvantage of the new Law of Ukraine «On Feed Safety and Hygiene» is the lack of provisions in it about feed obtained from organic production. The relevant changes to this regulation are proposed.

Keywords: *feed, feed additives, premix, legal support, labeling, label, general labeling requirements, special labeling requirements, animals, European Union legislation*